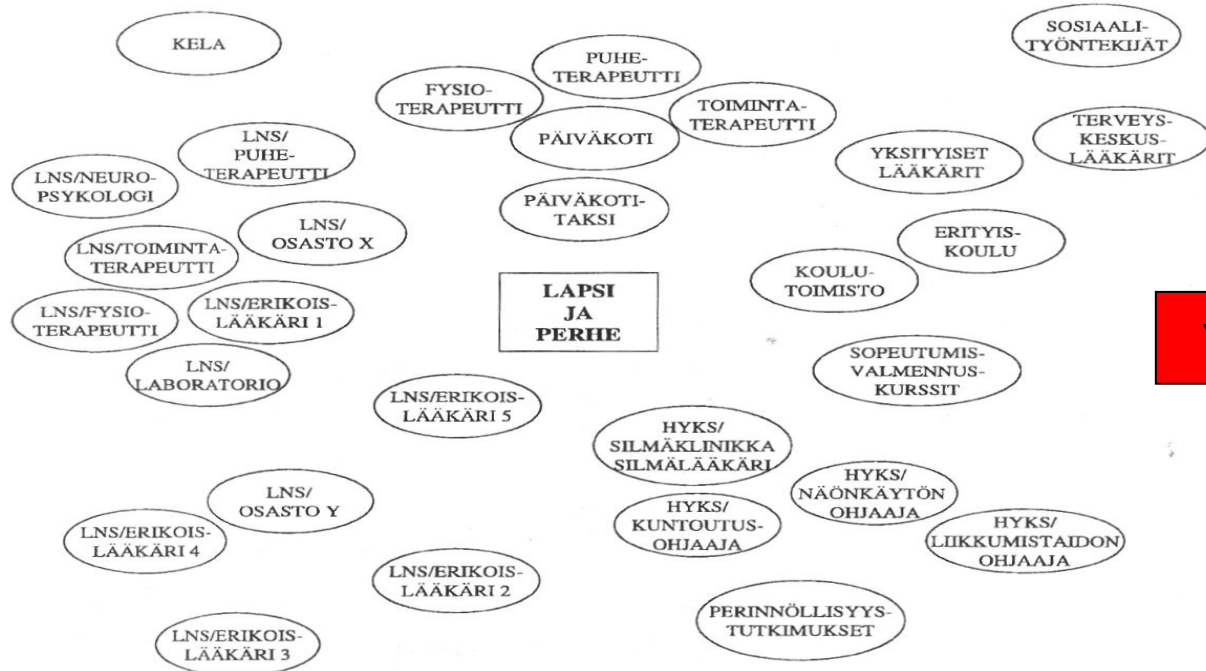

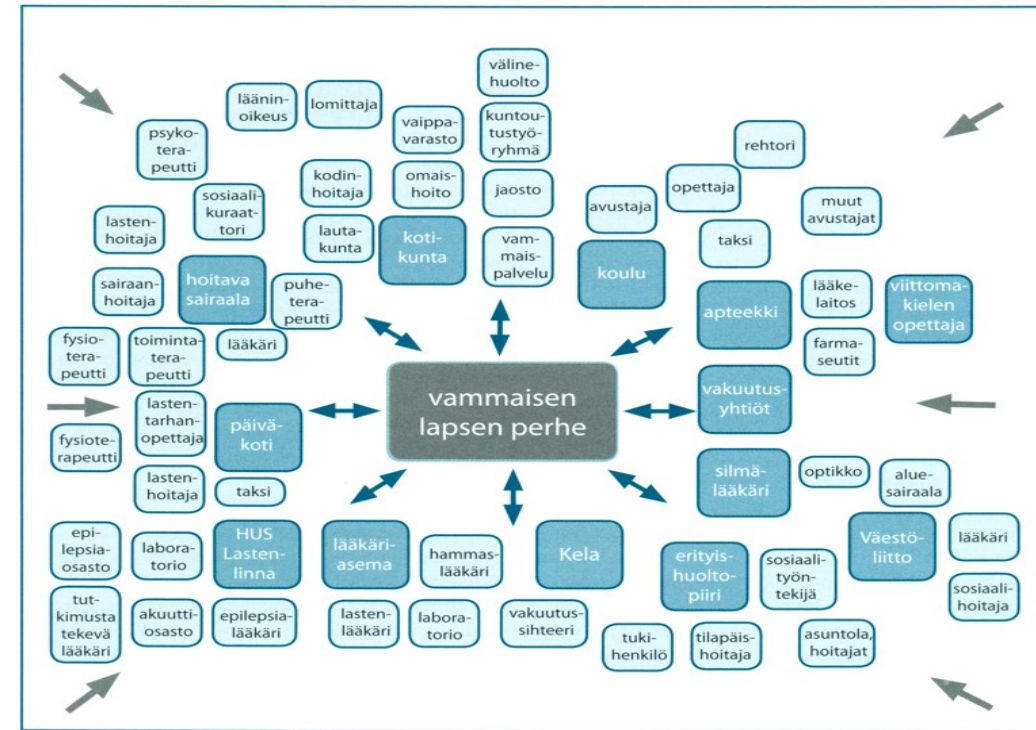
Yhteistoiminnan rakentuminen lasten ja nuorten kuntoutuksessa

Salla Sipari, FT, kuntoutuksen yliopettaja, Metropolia AMK
puheenjohtaja, Valtakunnallinen lasten ja nuorten kuntoutus ry
14.6.2022

Kaaviossa on yhden lapsiperheen hoito- ja yhteistyöverkosto.

Yli 15 v

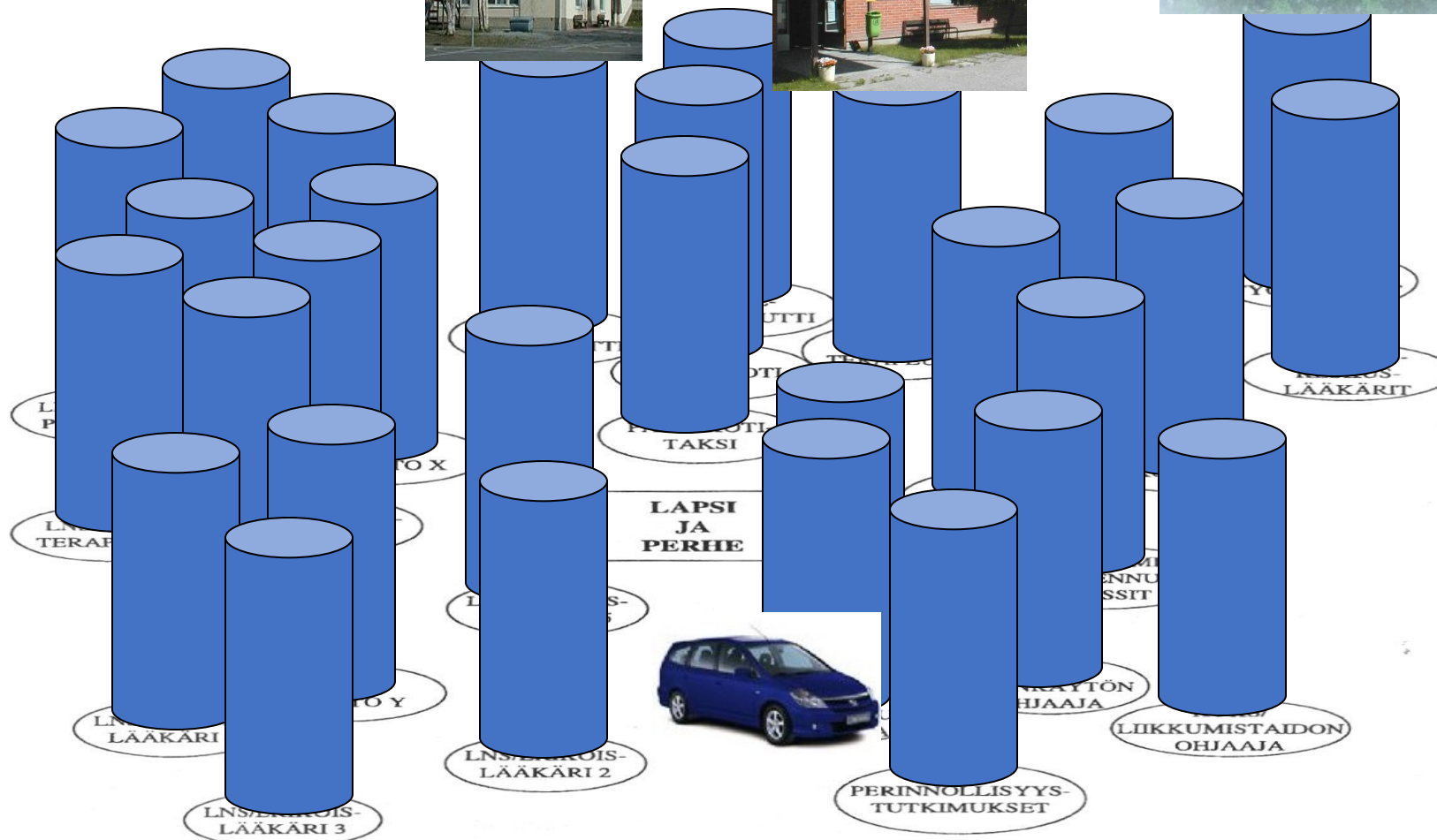
Kuva 24.2. Vammasperhe palveluiden keskiössä (Jyrki Pinomaa).

HS 22.3.1999

Perheet, joissa on yksi tai useampi vammaisen, pitkäaikaissairas tai muuten paljon tukea ja/tai monia palveluita pitkäkestoisesti tarvitseva lapsi.

Siilot

-perhe siirtää tietoa

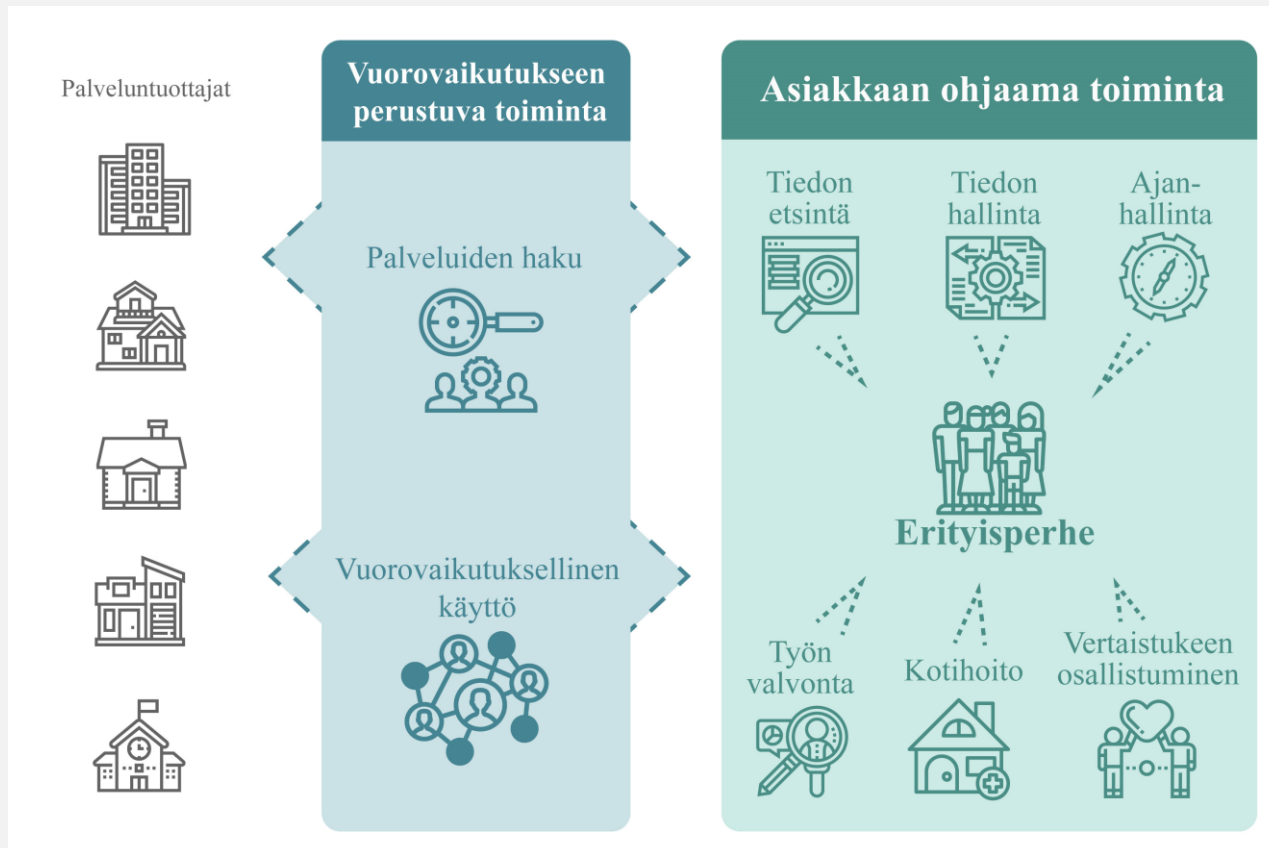

Kaaviossa on yhden lapsiperheen hoito- ja yhteistyöverkosto.

PALVELUJEN KÄYTTÖÖN LIITTYVÄ TOIMINTA

Näkyvää ja
tunnistettavaa

Näkymätöntä arjen
toimintaa

FT, KTM Ulla Särkikangas

- ❖ Toiminta vie paljon perheen voimia ja vähentää hyvinvointia.
- Toive ”yhden luukun” palvelujärjestelmästä.
- Toive omahenkilöstä.
- ✓ Voisiko ratkaisu olla yhteistoiminta, joka perustuu lapsen ja perheen tarpeisiin alueellisissa puitteissa?

Kuntoutuksen uudistamiskomitean

EHDOTUKSET KUNTOUTUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISEKSI

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ
Helsinki 2017

Monialainen ja -
ammattilinen yhteistyö

Organisaatioiden,
järjestelmän
näkökulma.

Kuntoutus

Yhteistoiminta lapsen
ja hänen läheisten
kanssa

Lapsen ja ympäristön
välinen
vuorovaikutteinen
muutosprosessi.

Kuntoutuminen

(Launiainen & Sipari 2011)

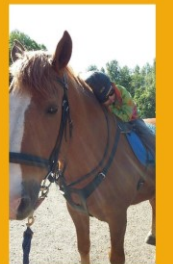
Tarvittava osaaminen
kuntoutustarpeen
arviointiin ja
palvelujen
tarjoamiseen.

Lapselle
merkityksellinen,
tavoitteellinen
toiminta arjessa,
toimintaympäristöjen
kehittäminen.

OSAAN JA VIILETÄN

Juoksen mielettömät vauhtia,
harjoittelen hyppäämistä ja
kyykkäämistä. Joraaminenkin
luonnistuu kuin discohilleeltä.

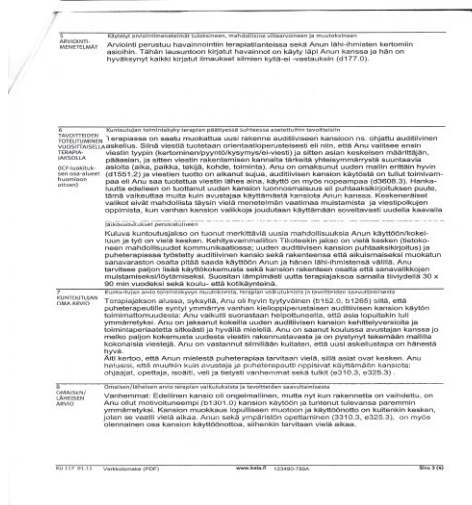
Käyn ratsastusterapiassa antamassa
hellyyttä Mikki-hevoselle ja samalla
tasapainoini sekä kärsivällisyyteni kehittyvät.

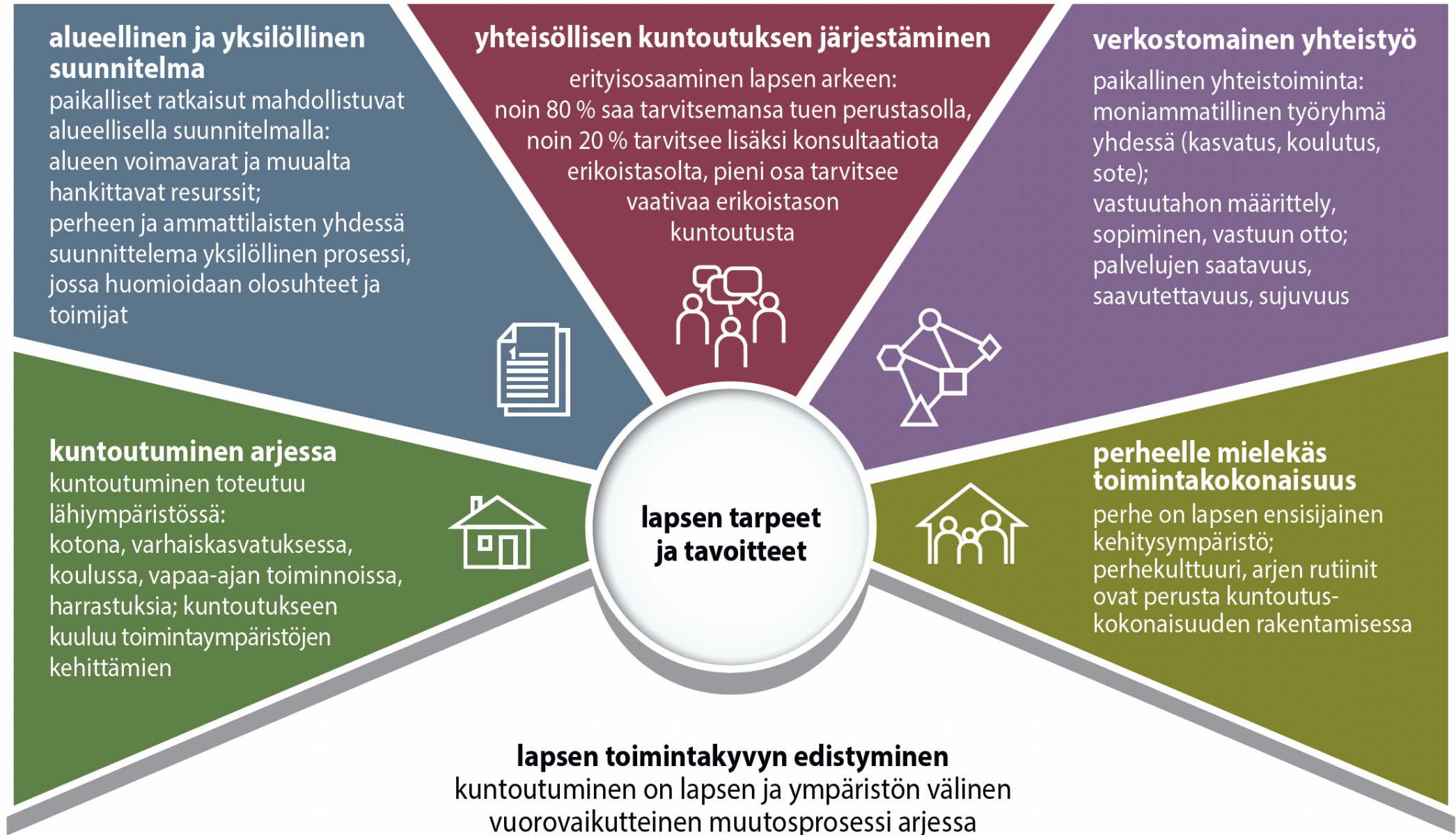

Olen ketterä
liikkumaan, vaikka
vällillä hoipunkin kuin
merimes. Mahdun
pieneen tilaan ja
rakastan kiipeilyä. Olen
oppinut vähän
hyppäilemään ja
loikkaan pienten
lätäköiden yli.

Liikkuna lapsena vällillä ärsyttää
istua pyörätuolissa, kun mieluummin
kävelisin (tai juoksisin vapaana).

(Sipari ym. 2017)

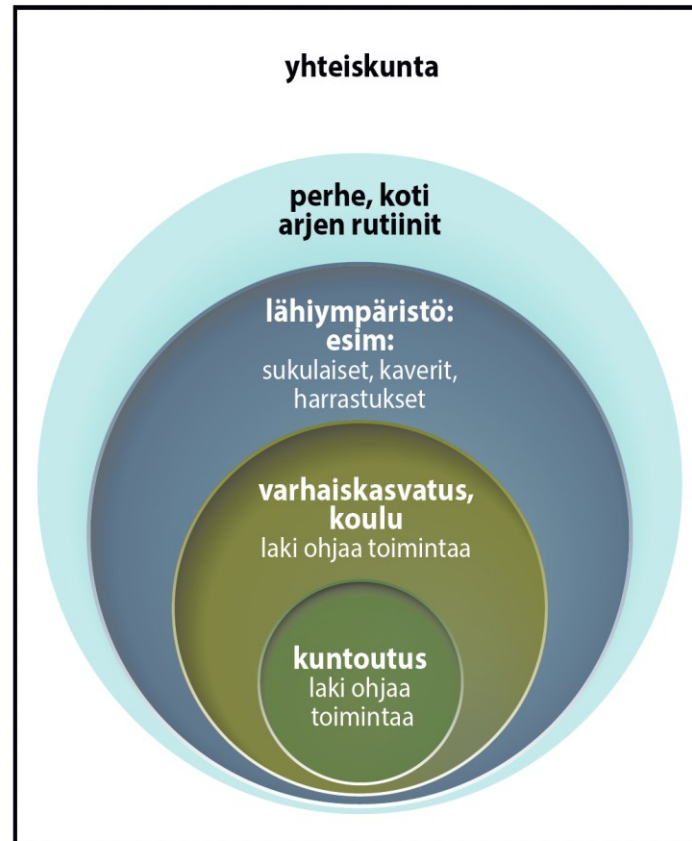
Kuva 8.1. Lapsen kokonaiskuntoutuksen osa-alueet (Sipari 2021).

Autti-Rämö ym. 2022. Kuntuotuminen, Duodecim, julkaistaan kesän aikana.

Vaikuttavaa moniasiantuntijuuteen perustuvaa yhteistoimintaa rakennetaan eri tasot huomioiden

Kuntoutus

- ❖ **Alueellinen suunnitelma** kuntoutuksen palveluista ja niiden järjestämisestä
- Palveluohjauksellinen työote
- Asiakassuunnitelma, jossa kuvataan järjestettävät palvelut
- Kuntoutuksen erityisosaamisen nivominen lapsiperheen arkeen, yhteisöllisen kuntoutuksen järjestäminen

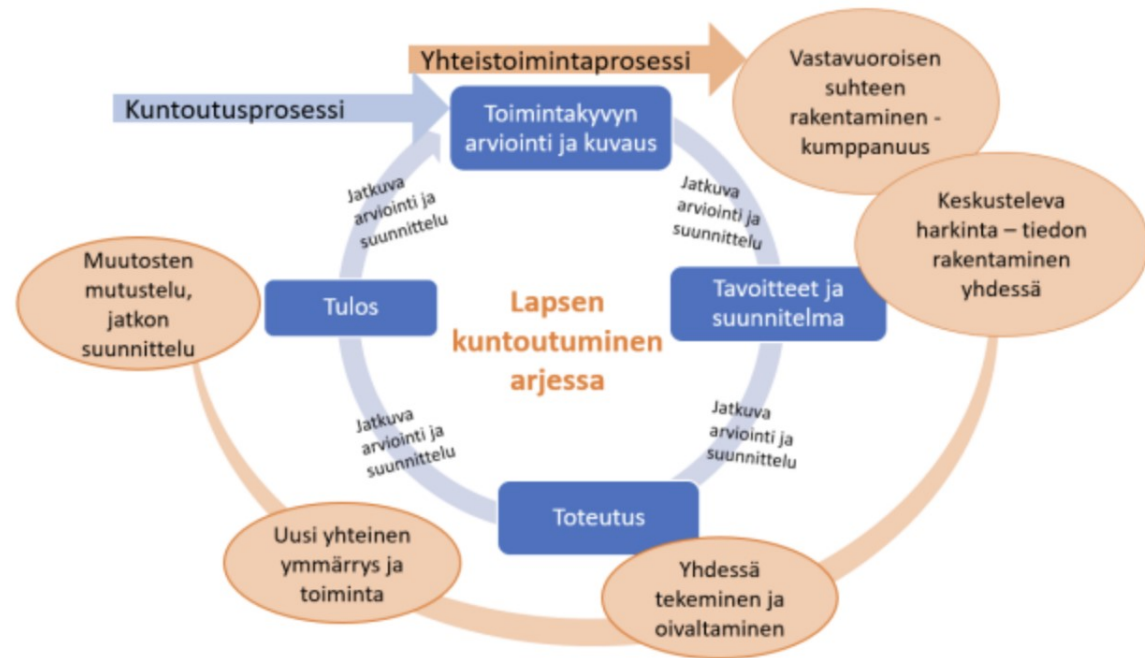
Kuntoutuminen

- ❖ **Lapsen henkilökohtaisen suunnitelman** laatii moniammatillinen työryhmä perheen kanssa perhettä varten
- Nimetty yhteyshenkilö
- Kuntoutuminen arjessa – yhteistoiminnan toteutuminen, koti, varhaiskasvatus, koulu, vapaa-aika
- Perheelle mielekäs kokonaisuus – arjen rutiinit, perhekulttuuri

Kuva 8.2. Lapsen kehitysympäristöt lapsen kokonaiskuntoutuksessa.

Autti-Rämö ym. 2022. Kuntuotuminen, Duodecim, julkaistaan kesän aikana.

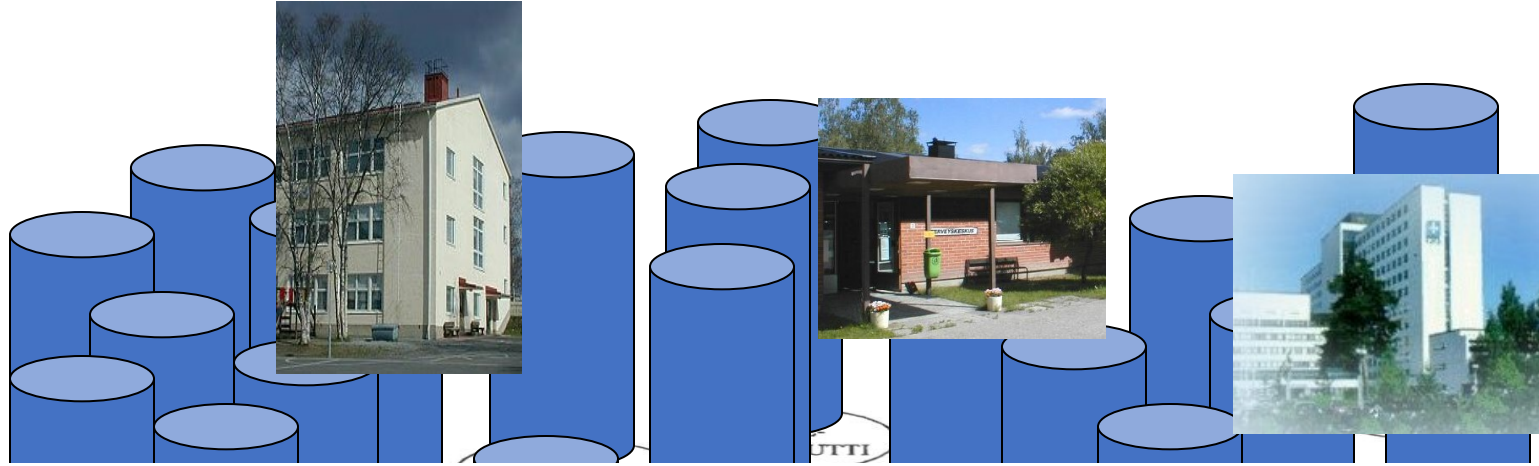
- Rakennemuudistus luo mahdollisuudet yhteistoiminnalle ja edellytykset palvelujen yhdenvertaiselle saatavuudelle ja yhteentoimivuudelle.
- Lapsen ja nuoren kuntoutuksen yhteistoiminta on erityisosaamista ja aikaa vaativaa hyvää käytäntöä – se ei synny itsestään tuomalla palvelut ja toimijat yhteen.
- Mikään yksittäinen kuntoutustoimenpide ei ole vaikuttava, jos yhteistoiminta ei suju – **systeminen vaikuttavuuskäsitys** käyttöön.

Siilot vähenee
hyvinvointialueella

- Siltautuu
yhteistoiminnassa

Tiedon koonnin ja siirron lisäksi on tärkeää miten ja mihin tietoa käytetään - yhteistoiminnassa tietoa tuotetaan ja muotoillaan yhdessä ja saadaan aikaan jotakin mitä ei olisi onnistuttu tekemään ilman eri osapuolia.

**Kuntoutusta on kehitettävä yhteistoiminnassa hyvinvointialueella
- ei erikseen keskuksissa**

Kaaviossa on yhden lapsiperheen hoito- ja yhteistyöverkosto.

Neuvolapalvelut

Varhaiskasvatus

Palveluohjaus

Suun terveydenhuolto

Lapsiperheiden kotipalvelu

Perheneuvola

Lapsiperheiden sosiaalityö

Lastensuojelu

Perhetyö

Psykologipalvelut

Puheterapia

Toimintaterapia

Lasten fysioterapia

Pakolaisten kotouttamispalvelut

Esiopetus ja koulu

Opiskeluhoito

Koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut

Koulu-/ opiskeluterveydenhuolto

Nuorisotyö

Vammaispalvelu

Järjestöt, seurakunnat

Erikoissairaanhoido

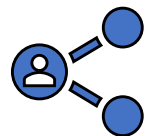

Perhekeskustoimintamalli

Viitekehys

- arvot
- laaja hyvinvointikäsitys
- systeemisyyt
- kumppanuus
- perheen pärjäävyys

Saavutettavuus

- viikoittain
- monikanavaisuus
- suoravastaanotot

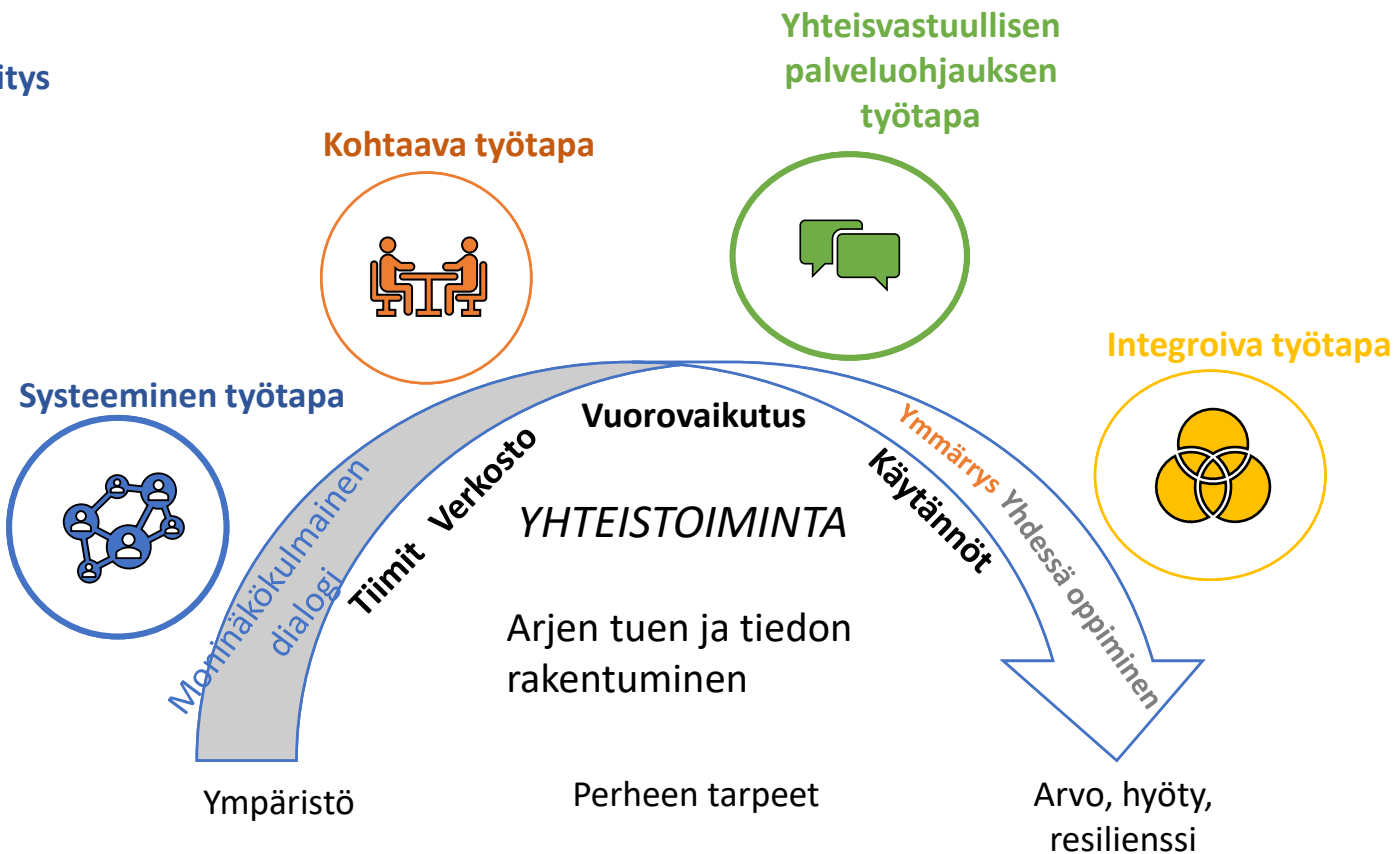
Rakenne

- verkosto
- viikkotiimit
- monialainen työyhteisö

Johtaminen ja vaikuttaminen

- verkosto
- oppiminen
- tieto

Salla Sipari

Kuntouttava arki lapsen tueksi

Kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa

Valtakunnallinen
Lasten ja Nuorten
Kuntoutus r

Lapsen ja nuoren hyvä kuntoutus

Matti Koivikko ja Salla Sipari

Paula Määttä ja Anja Rantala

TAVALLISEN ERITYINEN LAPSI

KASVUN JA HYVINVOINNIN TUKEMINEN YHDESSÄ

PS-KUSTANNUS

Kirjallisuus

- Autti-Rämö I, Melkas S, Rajavaara M, Salminen A-L. Kuntoutuminen. Duodecim, julkaisematon, julkaistaan kesän 2022 aikana.
 - Koivikko M, Sipari S. Lapsen ja nuoren hyvä kuntoutus. Valtakunnallinen lasten ja nuorten kuntoutus ry, 2021. <https://vlkuntoutus.fi/julkaisut/lapsen-ja-nuoren-hyva-kuntoutus>
 - Koivikko M, Sipari S. Järjestämisvastuu lasten ja nuorten kuntoutuksessa. Kunnallistieteellinen Aikakausikirja 2006;3:239–248. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-1458272>
 - Launiainen H, Sipari S. Lapsen hyvä kuntoutus käytännössä. Vajaaliikkeisten Kunto ry 2011. Helsinki: Erweko oy.
 - Määttä P, Rantala A. Tavallisen erityinen lapsi. Kasvun ja hyvinvoinnin tukeminen yhdessä. 2022. Keuruu: PS-kustannus.
 - Paalasmaa, S. Sipari, M. Lönnqvist & M. Roivas (toim.) Kuntoutuminen – Yhteiskehittelyä arjessa. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisu, TAITO-sarja 67, 73–82. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-259-9>.
 - Sipari S, Vänskä N, Lehtonen K, Helenius S, Väisänen S, Harra T. Osallistuva tutkimuskumppanuus kuntoutuksessa., Metropolia Ammattikorkeakoulu OIVA-sarja 50, 2022. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-332-9>
 - Sipari S, Vänskä N. Valokuvassa ”mun oma juttu” – lapselle merkityksellinen osallistuminen arjessa. Kirjassa: Schalin A ja Pekkarinen E. toim. Vammaisuus ja lapsen oikeudet: Lapsen elämää vamman kanssa. Lapsiasiavaltuutetun toimiston julkaisuja 2021:4. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-942-1>
 - Sipari S, Koivikko M. Lasten ja nuorten kuntoutuksen yhdyspinnat. Kuntoutus 2020;2: 38–44.
 - Sipari, S., Vänskä, N. & Pollari, K.. Lapsen edun toteutuminen kuntoutuksessa. Osallistumista ja toimijuutta vahvistavat hyvät käytännöt. Sosiaali- ja terveysturvan raportteja 5/2017. Saatavilla osoitteessa <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/220550>.
 - Sipari S, Vänskä N, Pollari K. Lapselle merkityksellinen toiminta kuntoutumisessa – Lapsen Metkut. Lapsen oikeus osallistua kuntoutukseensa – Lapsen edun arviointi (LOOK) -hanke, 2017. <http://metropolia.e-julkaisu.com/lapsen-metkut/>.
 - Sipari S. Kuntouttava arki lapsen tueksi: kasvatuksen ja kuntoutuksen yhteistoiminnan rakentuminen asiantuntijoiden keskusteluissa. [Jyväskylä studies in education, psychology and social research](http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3325-8) 342, Jyväskylän yliopisto 2008. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3325-8>
 - Särkikangas U. Sosiaali -ja terveystalvueluiden käyttö erityisperheiden arjessa – toiminnan ja ajankäytön näkökulma. Väitöskirja. Helsingin yliopisto, Taloustieteen osaston julkaisusarja no 73, 2020.
- <https://www.janakkala.fi/palvelut/perhekeskus/perhekeskuksen-esittely/>